

De Gouden Eeuw in het verlengde van de Coolsingel

EEN BEZOEKJE AAN HET MARITIEM MUSEUM VAN ROTTERDAM

De Maasstad heeft sinds kort een gedeelte van haar vroegere glorie herwonnen. Enkele weken geleden gleed de *Rotterdam*, het paradepaardje van de Holland-Amerikalijn naar haar laatste rustplaats aan de kop van Katendrecht, voorheen een van de beruchtste wijken van de stad. Veel Rotterdammers hadden de moeite genomen om het schip al bij Hoek van Holland te verwelkomen en volgden fietsend het prachtig gestroomlijnde gevaarte tot aan de Rijnhaven.

Als het ware om dit herwonnen zelfvertrouwen te onderstrepen komt het Maritiem Museum nu met een tijdelijke tentoonstelling over de scheepvaart in de Gouden Eeuw, getiteld 'Macht & Glorie'. De prachtige collectie is tentoongesteld op de tweede verdieping die betreden wordt via een soort loopbrug welke als het ware zweeft door het ruim opgezette gebouw. Met behulp van vitrines, interactieve computerprogramma's, schilderijen waaronder een gigantisch exemplaar van de slag bij Gibraltar van Cornelis Claesz. Van Wieringen (5,20 meter breed, 2,15 hoog en 600 kg zwaar), verrekijkers en bakjes met specerijen waarin de Gouden Eeuw zelfs te ruiken

is, krijgt de bezoeker een goed beeld van de maritieme activiteiten in al haar aspecten. Niet alleen de obligate handel met Oost-Indië komt voorbij, ook valt te zien hoe de walvisvaart was georganiseerd en in praktijk verliep, wat de betekenis was van de slavenhandel (WIC), hoe de stuurlui de zeeroutes bepaalden (de Atlas Maior van Blaeu is er te bewonderen) en met welke gevaren zij hadden te kampen. Maar ook geweld wordt niet geschuwd: de leerlingen krijgen onder ogen dat voor het handhaven van de machtige positie van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden vaak stevig moest worden gevochten en maken daarom - onder ande-

ren - kennis met onze gerehabiliteerde nationale held Michiel de Ruyter. Ook de ontdekkingsreizen komen uitgebreid aan bod, met bijvoorbeeld de reizen van Abel Tasman. In een vitrine zijn allerlei zaken uit de vergane *Batavia* te bewonderen zoals tinnen borden, vorkjes en vijftig rode bakstenen. Het is, kortom, de bedoeling vooral de maritieme *verhalen* van de Gouden Eeuw te vertellen en niet zozeer stil te staan bij de esthetische kant ervan. Immers: zonder scheepvaart geen economische en culturele voorspoed. Overigens zal een echte Rotterdammer het betreuren dat om al dat moois bij elkaar te krijgen een beroep moest worden gedaan op



de collectie van het Nederlands Scheepvaartmuseum in Amsterdam maar, eerlijk is eerlijk, dat heeft dan ook de zeldzaamste stukken ter beschikking gesteld, stukken die Amsterdam zelden of nooit verlaten.

De geur van smeerolie

De expositie is vooral bedoeld voor de leerlingen van de basisschool en de eerste drie leerjaren van het middelbaar onderwijs en bestaat uit twee gedeeltes; een gang waar de verhalen van de Gouden Eeuw zijn te zien en een buitenruimte waar de objecten hangen. Het educatieve gedeelte speelt zich af op de gang. Na zich voor een korte tijd op de hele tentoonstelling te hebben georiënteerd, worden de leerlingen in tweetallen verdeeld. Elk groepje krijgt een mapje met opdrachten in de geest van de strip 'Van nul tot nu'. Elke afzonderlijke leerling krijgt tevens een tweezijdige kaart waarop een afbeelding staat van zowel Europa als de hele wereld. De antwoorden moeten in en op die kaarten worden geschreven (potloden zijn aanwezig!). De bedoeling is dat ieder groepje op een andere plaats begint en na ongeveer zeven minuten verder gaat naar een volgend thema. Het hele programma moet in ruim een uur te doen zijn. Voor degenen die zich zonder de zegen van Piet de Rooy en Frits van Oostrom enigszins ongemakkelijk voelen: het programma sluit aan bij de tijdvakken 'Ontdekkers & Hervormers' en 'Regenten & Vorsten'. Het lijkt mij dat 30 leerlingen het maxi-

male is wat deze afdeling van het museum aankan. Komt u met meer, dan is dat geen probleem want de rest kan zich dan uitstekend vermaken aan boord van de pas en prachtig gerenoveerde *Buffel*, die buiten het gebouw ligt afgemeerd. Als uw discipelen zich hier niet vermaken, dan nergens. Ik moet namelijk eerlijk bekennen dat ik van dit schip nog meer onder de indruk was dan van het oorspronkelijke doel van mijn reis. Zijner Majesteits ramtorenschip *Buffel* werd in de negentiende eeuw gebruikt voor de kustverdediging en er is dertig jaar mee gevaren. Nadat de schuit verouderd bleek heeft hij nog tot 1974 dienst gedaan als logementsschip; een drijvende kazerne voor matrozen in opleiding. Sinds 1979 functioneert het als museum-schip. Als je afdaalt in het ruim komen de geuren van steenkool en smeerolie je onmiddellijk tegemoet, terwijl je af en toe wordt opgeschrikt door het gedreun van twee reusachtige kanonnen. De leerlingen zwerven langs de kombuis, kunnen een blik werpen in de machinekamer en het zweterige stookhok, zien hoe het zeuntje moet slapen in een hangmat terwijl de officieren een slaapkamertje voor zichzelf hebben, en zullen tot hun verbazing merken dat er maar één toilet aan boord is: die van de commandant. En overal zijn de geluiden te horen die bij zo'n schip hoorden en die doen niet eens onnatuurlijk aan. Het heerlijke van deze schuit is ook dat de prakusisch ingestelde leer-

ling geheel aan zijn trekken kan komen. Op het 'stoomdek', een onderdeel van de zogenaamde 'techniekroute', kan hij het schip virtueel op stoom brengen en er zo achter komen dat daar honderd jaar geleden flink voor gebuffeld moest worden. En een vergelijkbaar spel kan gespeeld worden om in te zien welk effect verschillende ladingen van de 'kanons', om maar een marineterm te gebruiken, op de vermeende vijand kon hebben.

Zoals gezegd: de doelgroep van Macht & Glorie zijn de leerlingen tot ongeveer vijftien jaar op wie het educatief materiaal ook duidelijk is gericht. Ten behoeve van de leerlingen in de examenklassen zal een andere educatieve benaderingswijze moeten worden gekozen maar ook voor hen is, eventueel in combinatie met een ander reisdoel in Rotterdam, het museum zeker de moeite waard.



Docenten kunnen gratis een voorbereidend bezoek brengen aan de tentoonstelling. Per groep betaalt u 15 euro. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Publieksservice, 010 - 402 92 64. De tentoonstelling loopt tot 6 september 2009.

Maritiem Museum Rotterdam
Leuvehaven 1
3011 EA Rotterdam
www.maritiemmuseum.nl
openingstijden di t/m za
10.00-17.00 uur
zon- en feestdagen
11.00-17.00 uur
in juli en augustus ook op
maandag open van
10.00-17.00 uur